

Lausunto

09.10.2024

Asia: VN/36649/2023

Hallituksen esitys rikoslain 11 luvun muuttamiseksi (vakavien kansainvälisten rikosten kieltämisen kriminalisointi)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hallituksen esitys rikoslain 11 luvun muuttamiseksi (vakavien kansainvälisten rikosten kieltämisen kriminalisointi)

USKOT-foorumi edustaa seitsemää uskontoa: kristinuskoa, juutalaisuutta, islamia, buddhalaisuutta, hindulaisuutta, myöhempien aikojen pyhiä ja bahai-uskoa. Edistämme yhteiskuntarauhaa vastustamalla antisemitististä, islamvihamielistä ja muuta rasisista toimintaa ja haluamme varmistaa, että tavoite toteutuu myös lainsäädännön kautta.

USKOT-foorumi toteaa kokonaisuudessaan esityksen mukaisesti, että jokainen syyllistyy rikokseen, mikäli ”julkisesti kieltää, puolustelee tai vakavasti vähättelee kansainvälisen tuomioistuimen lainvoimaisella ratkaisulla toteamaa joukkotuhontaa, ihmisyyttä vastaan kohdistuvaa rikosta, hyökkäysrikosta tai sotarikosta kiihottamista kansanryhmää vastaan koskevassa säännöksessä tarkoitetulla rasisella perusteella tavalla, joka on omiaan yllyttämään väkivaltaan tai vihaan sekä häiritsemään yleistä järjestystä”.

Euroopan komission mukaan joukkotuhonnan ja muiden ihmisyyttä vastaan kohdistuvien rikosten vähättely on Suomen rikoslainsäädännössä puutteellisesti kriminalisoitu. USKOT-foorumi toteaa, että Suomen lainsäädännön tulee olla linjassa kansainvälisten lakien ja sopimusten kanssa. Siten USKOT-foorumi yhtyy tavoitteeseen selkeyttää lainsäädäntöä juutalaisten joukkotuhonnan ja muiden vakavien kansainvälisten rikosten julkisen puolustelun, kieltämisen tai vakavan vähättelyn kriminalisoinnin osalta ja panna täytäntöön valtioneuvoston eduskunnalle antamassa rasismia ja yhdenvertaisuutta koskevassa tiedonannossa (VNT 2/2023 vp) koskeva kirjaus holokaustin kieltämisen kriminalisoinnista.

USKOT-foorumi toteaa, että esitys ei ole selkeä ja että se herättää kysymyksiä, joihin tulee saada tarkennusta. Lähtökohtaisesti sananvapauden nimissä ei voi olla sallittua historiallisten faktojen kieltäminen, väärän tiedon levittäminen eikä vähemmistöjen oikeuksien heikentäminen. Nykyisellään holokaustin kieltämisestä on jo voitu rangaista kiihottamisena kansanryhmää vastaan. Uusi rikostunnusmerkistöä, erilliskriminalisointi, korostaa holokaustin ja muun vakavan kansainvälisen rikoksen kieltämisen erityistä moitittavuutta.

Tunnusmerkistöjen keskinäistä suhdetta ja rangaistavuutta on syytä analysoida vielä tarkemmin hallituksen esityksen perusteluissa. Olemassa olevan kiihottamisrikoksen tunnusmerkistössä enimmäisrangaistus on 2 vuotta vankeutta. Uuden säädöksen enimmäisrangaistus on yksi vuosi vankeutta. Luonnoksessa on myös esitetty epäilyjä sen suhteen, kriminalisoiko RL 11 luvun 10 § holokaustin ja muun vakavan kansainvälisen rikoksen kieltämisen kaikki tekemuodot kattavasti.

USKOT-foorumin mukaan kiihottamisrikoksena tulisi rangaista jatkossakin ne holokaustin ja muun kansainvälisen rikoksen kieltämiset, jotka nykyään tulkitaan kiihottamiseksi kansanryhmää vastaan. Uusi tunnusmerkistö soveltuisi vain tapauksiin, joihin RL 11:10 (kiihottaminen kansanryhmää vastaan) ei soveltuisi.

Ja edelleen, vaikka näin toimittaisiin, miksi vakavan kansainvälisen rikoksen kieltämisestä koskevaa tekoa pidetään vähäisempänä kuin kiihottamisesta kansanryhmää vastaan ja rangaistaan vähäisemmin?

USKOT-foorumin hallitus ja toiminnanjohtaja

Kuusikallio Katri
Uskontojen yhteistyö Suomessa - USKOT-foorumi ry